

แบบเขียนหลักสูตรต่อเนื่อง

หลักสูตรอาชีพวิชาช่างปูนเบื้องต้น จำนวน 9 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพเฉพาะทาง.

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเวียงชัยภูมิ

ความเป็นมา

สภาพสังคมปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกมุมโลก มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะมีการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการเลี้ยงตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังมีสิ่งที่ถือว่าเป็นภาระหนักคืออาหารเพื่อบริโภคประจำวัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างขึ้นหรือหาทดแทนโดยวิธีการต่างๆ เพื่อการอยู่รอด

งานปูน จัดเป็นงานช่างเก่าแก่ จำพวกหนึ่งในสยามประเทศนี้ ทั้งนี้พียงเห็นได้จากซากโบราณสถาน ประสาท เจดีย์สถาน ชนิดเครื่องก่ออิฐถือปูนทำลวดบังประกอบส่วนต่างๆ อย่างประณีตแสดงฝีมือและความสามารถช่างปูนเบื้องต้น ขั้นสูง แต่ทว่าหลักฐานความเป็นมาของช่างปูนเบื้องต้นรุ่นเก่าๆ นั้นไม่มีหลักฐานสิ่งอื่นๆ แสดงให้ทราบได้ว่าเป็นช่างพวกใดเป็นผู้สร้างทำ นอกเสียจากรูปแบบที่แสดงฝีมือลายมือฝากไว้เท่านั้น

งานปูน หรืองานช่างปูนเบื้องต้นแต่สมัยก่อน มีชื่อเรียกเป็นคำเก่าอีกอย่างหนึ่งว่า "สหายปูน"งานของช่างปูนเบื้องต้น อาจจำแนกลักษณะงานของช่างปูนเบื้องต้นออกได้เป็น 2 ลักษณะ ด้วยกันคือ

ช่างปูนเบื้องต้นงานก่อ ช่างปูนเบื้องต้นจำพวกนี้ ทำงานในลักษณะการก่อวัสดุชนิดต่างๆ เช่น อิฐ หิน ศิลาแลง เป็นต้น ขึ้นเป็นรูปทรงสิ่งต่างๆ ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น ก่อเขาม่อขึ้นอ่าง ไปจนกระทั่งก่อพระสถูปเจดีย์ ก่อพระพุทธรูปปางค์เจดีย์ หรือได้ทำการ ในด้านบูรณะปฏิสังขรณ์ เครื่องหิน เครื่องอิฐก่อที่ชำรุดให้คืนดีขึ้นดังเดิม

ช่างปูนเบื้องต้น ช่างปูนเบื้องต้นจำพวกนี้ ทำงานในลักษณะการถือปูนทำผิวเป็นลวดบัวแบบต่างๆ เช่น บัวคว่ำ บัวหงาย บัวหลังเจียด บัวปากปลิง บัวลูกแก้ว บัวอกไก่ สำหรับประกอบทำฐานลักษณะต่างๆ เป็นต้นว่า ฐานเชิง ฐานบาตร ฐานแท่นสิงห์ ฐานปัทม์ ฐานเสี้ยน ฐานบัวจงกล ฯลฯ หรือทำการถือปูนจับเหลื่อมเสาแบบต่างๆ คือ เสาแปดเหลื่อม เสาย่อมุมไม้สิบสอง เสากลม เป็นต้น

งานปูนที่เป็นงานในหน้าที่ของช่างปูนเบื้องต้นดังกล่าวมีวัตถุประสงค์สำคัญสำหรับงาน คือ ปูน ซึ่งช่างปูนเบื้องต้นได้ใช้ในงาน ก่อ ฉาบ และถือปูนเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ มาแต่โบราณ การผสมปูนนี้ ช่างปูนเบื้องต้น บางคนได้ผสมเนื้อปูนให้มีคุณภาพเหนียวและ คงทนถาวรอยู่ได้นานปี บางคนใช้กระตาดขางบ้าง หัวบุบๆ หัวกลอยบ้าง แม้หัวตันกระตาดก็ใช้ตำผสมเข้ากับเนื้อ ปูน เพื่อช่วยเสริมความเหนียวและยึดตัวดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อและประสบการณ์ของช่างปูนเบื้องต้นแต่ละคน

งานช่างปูนเบื้องต้นนี้ เมื่อจะทำการคราวหนึ่งๆ จึงทำปูนขึ้นเฉพาะงานคราวนั้น จะทำเตรียมไว้ล่วงหน้านานเป็นแรม เดือนไม่ได้ การทำปูนเตรียมไว้สำหรับงานก่อ ฉาบ จับ ถือปูนเป็นงานค่อนข้างหนักแรง เพราะต้องใช้แรงตำปูนกับ สิ่งที่ผสมร่วมกันนานกว่าจะเข้าเป็นเนื้อเดียวและเหนียวได้ที่ ในการทำงานช่วงนี้ มักเป็นภาระหนักที่ของลูกมือ ช่างปูนเบื้องต้นตำปูนให้แก่ช่างปูนเบื้องต้น แต่ในบางกรณีที่ช่างปูนเบื้องต้นได้ทำงานก่อ งาน ปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม ที่เป็นงานของหลวง อุปถัมภ์การพระศาสนา มักมีชาวบ้านสมัครมาช่วยตำปูน เป็นการร่วมทำบุญสร้างกุศลด้วยการโขลกตำปูนถวายวัด บุญกิริยาเช่นนี้ จึงเกิดเป็นธรรมเนียมขึ้นในสมัยก่อน เมื่อมีการสร้างหรือซ่อมปูชนียสถาน หรือศาสนสถานอย่างหนึ่ง อย่างใดที่เป็นชนิดเครื่องก่อขึ้นในวัด ชาวบ้านวัยหนุ่มวัยสาวจะ

สมัครมาช่วยกันตำปูนเตรียมไว้สำหรับช่างปูนเบื้องต้น จะได้ใช้งานตำปูนนี้จะทำกันในตอนหัวค่ำภายหลังเสร็จธุระประจำวันแล้ว ตั้งครกตำปูนเรียงรายกันหลายๆ ลูกครก ตำปูนนี้โดยมากใช้ครกกระเดื่องซึ่งจะช่วยผ่อนแรงตำได้มาก เมื่อตำปูนเหนียวได้ที่ครกหนึ่งๆ ก็ตักเอาไปพักไว้ใน อ่างดิน เอาผ้าหรือฟางชุบน้ำคลุมปิดไว้ให้ปูนขึ้นพอแก่เวลาที่ช่างปูนเบื้องต้นจะมาเอาไปใช้ในวันรุ่งขึ้น อนึ่ง ปูนที่จัดการ โขลกตำเตรียมไว้นี้ยังไม่ต้องใส่เชื่อน้ำตาล จะใส่เชื่อน้ำตาลก็ต่อเมื่อช่างปูนเบื้องต้นจะใช้ปูน จึงใส่เชื่อดังกล่าวเอาเองตาม ส่วนหรือขนาดที่เข้าใจ ธรรมเนียมชาวบ้านช่วยตำปูนถวายวัดนี้ นอกเสียจากเป็นบุญกิริยาแล้วยังอาจกล่าวได้ว่า เป็นโอกาสสำหรับคนหนุ่มสาวได้มาสมาคมกันได้โดยผู้ใหญ่ไม่ส่อเดียดฉันท์

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวชิรบุรีมี จึงได้นำนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีพไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนให้มีรายได้และประกอบอาชีพที่ยั่งยืน มีความสามารถในการแข่งขันเชิงธุรกิจทั้งในระดับภูมิภาคเอเชียและระดับสากล เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวชิรบุรีมี เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาอาชีพการทำงานปูนเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการศึกษาด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่มาจัดการศึกษาอาชีพ
2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาอาชีพเรื่องการทำงานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง
3. มุ่งให้เป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
4. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพร่วมกับภาคีเครือข่าย
5. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง
2. ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม
3. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ
4. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีโครงการประกอบอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

กลุ่มเป้าหมาย

มี 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน 9 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี	3	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	6	ชั่วโมง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. จัดกิจกรรมสำรวจและวิเคราะห์ตนเอง ทรัพยากร อาชีพ และความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ
2. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
 - เรียนรู้จากวิทยากร
 - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่างๆ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา
 - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
 - เรียนรู้จากกลุ่ม โดยการพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการการผลิต การบริหารจัดการตลาด และการออกแบบผลิตภัณฑ์ การบรรจุภัณฑ์สินค้า
4. การนิเทศติดตาม และข้อเสนอแนะปรับปรุงพัฒนา

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรวิชาช่างปูนเบื้องต้น

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพช่างปูนเบื้องต้น	1.1 สามารถอธิบายบอกความสำคัญของการประกอบอาชีพได้ 1.2 สามารถระบุแหล่งประกอบการที่พบเห็นในท้องถิ่นได้ 1.4 บอกทิศทางการประกอบอาชีพ	1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพ 1.2 สถานประกอบการที่มีอยู่ในปัจจุบัน 1.4 บอกทิศทางการประกอบอาชีพ	1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน 1.2 วิเคราะห์อาชีพการทำงานปูนในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ 1.4 ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการทำงานปูนในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลาง ฯลฯ โดยคำนึงศักยภาพ 5 ด้านได้แก่ ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่	2 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง
2. ทักษะการประกอบอาชีพช่างปูนเบื้องต้น	2.1 สามารถบอกขั้นเตรียมการประกอบอาชีพการทำงานปูนได้	2.1 ขั้นเตรียมการประกอบอาชีพการทำงานปูน 2.1.1 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับงานช่างปูน	2.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับงานปูน ดังนี้ การเทพื้นปูน การก่ออิฐ ฉาบปูน จากนั้นผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน	30 นาที	2 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	2.2 สามารถเทพื้นปูน ก่ออิฐ ฉาบปูนได้	เบื้องต้น 2.1.2 ความรู้เกี่ยวกับ การคำนวณวัสดุ สำหรับงานปูน 2.1.3 ความรู้เกี่ยวกับ การเตรียม พื้นี่สำหรับ งานปูน 2.2 ขั้นตอนการฝึกทักษะการ ทำงานปูน 2.2.1 การฝึกทักษะ พื้นฐานทางด้านงานเท พื้นปูน 2.2.2 การฝึกทักษะ พื้นฐานทางด้านงานก่อ อิฐ 2.2.3 การฝึกทักษะ พื้นฐานทางด้านงานฉาบ ปูน 2.2.4 การเก็บ รายละเอียดชิ้นงาน	2.2 จัดทำแผนการฝึกทักษะการประกอบอาชีพการทำงาน ปูน 2.2.1 ฝึกทักษะการเทพื้นปูนและเก็บรายละเอียดงาน 2.2.2 ฝึกทักษะการก่ออิฐและเก็บรายละเอียดชิ้นงาน 2.2.3 ฝึกทักษะการฉาบปูนและเก็บรายละเอียดชิ้นงาน 2.2.4 จัดบันทึกผลการเรียนรู้ และดำเนินการวัดผลการ เรียนรู้		

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพช่างปูนเบื้องต้น	3.1 อธิบายการวางแผนการทำงานปูนได้ 3.2 สามารถคำนวณพื้นที่ในการสังวัสดุสำหรับงานปูนได้	3.1 การวางแผนการทำงานปูน 3.2 การคิดคำนวณพื้นที่ในการสังวัสดุสำหรับงานปูน	3.1 การบริหารจัดการ จัดให้ผู้เรียน 3.1.1 สำรวจและศึกษาวัสดุ อุปกรณ์ และการใช้ประโยชน์ของอุปกรณ์ต่างๆ 3.1.2 การกำหนดและการควบคุมคุณภาพ 3.1.3 ศึกษาการลดต้นทุนแต่คุณภาพคงเดิม 3.1.4 ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง 3.2 การบริหารจัดการการสังวัสดุ จัดให้ผู้เรียน 3.2.1 การเรียนรู้เกี่ยวกับค่า/หน่วยการวัดพื้นที่ 3.2.2 การคิดคำนวณพื้นที่ในการสังวัสดุสำหรับงานปูน	30 นาที	3 ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการทำช่างปูนเบื้องต้น
2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน / เว็บไซต์
3. วิทยากร / ภูมิปัญญา

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบ

หลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานการทำงานปูนที่ได้มาตรฐานจึงจะได้รับวุฒิบัตร

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม